

กฎหมายจราจรใหม่ใช้บังคับแล้ว



และบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับการจราจร ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบกจัดให้มีข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับประวัติและการกระทำความผิดตามกฎหมายของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ข้อมูลทะเบียนรถ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้มีการประสานข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและอธิบดีกรมการขนส่งทางบกร่วมกันกำหนด”

อธิบายได้ว่าให้มีข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 87/2557 เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติม ผู้รักษาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ลงวันที่ 10 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

อธิบายได้ว่า กฎหมายเดิมให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการเปลี่ยนเป็นให้นายกรัฐมนตรีรักษาการกฎหมายนี้ ซึ่งทำให้ความคล่องตัวมากขึ้น

มาตรา 8 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 31/1 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

“มาตรา 31/1 ในขณะที่ขับรถในทางเดินรถ ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่ที่อยู่กับตัวและต้องแสดงต่อเจ้าพนักงานจราจรเมื่อขอตรวจ ในกรณีที่มีผู้ขับขี่แสดงใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือสำเนาภาพถ่ายใบอนุญาตขับขี่ตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดให้ถือว่าผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่ที่อยู่กับตัวตามวรรคหนึ่งแล้ว”

เพิ่มแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่ โดยเพิ่มวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือสำเนาภาพถ่ายใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งมีอยู่กัตัวในขณะที่ขับรถในทางเดินรถ

มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (1/1) ของมาตรา 83

(1/1) ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (1/1) ของมาตรา 83

กฎหมายเดิมไม่มีเรื่องนี้ จึงเป็นการขยายให้ครอบคลุมมากขึ้น

กฎหมายจราจร คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก ซึ่งมีสาระสำคัญที่ควรรู ดังนี้

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติจราจรทางบกฉบับแรกประกาศใช้เมื่อพุทธศักราช 2477 ฉบับที่สอง เป็นการแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2478 ฉบับที่สามพุทธศักราช 2481 ฉบับที่สี่ พ.ศ.2508 จากนั้นมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 59 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ.2515 และใช้บังคับต่อมาอีก 7 ปี จึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่ใช้เป็นกฎหมายในปัจจุบัน

กฎหมายจราจรใหม่

คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2562 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับ พ.ศ.2522 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ตามความในมาตรา 2 ให้กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 120 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (วันที่ 20 กันยายน 2562) ซึ่งครบกำหนดการมีผลใช้บังคับแล้ว

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เกิดจาก

1.การเกิดอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.สาเหตุส่วนใหญ่มาจากผู้ขับขี่ขาดวินัยในการใช้รถใช้ถนน และไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

3.กฎหมายเดิม คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานกว่า 40 ปีแล้ว

4.มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์บางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ได้แก่

4.1 หลักเกณฑ์และกลไกในการออกใบสั่งผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

4.2 การบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับขี่ และ

4.3 มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลและบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

สาระสำคัญในกฎหมายใหม่

ประมวลจากเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2562 มีสาระสำคัญต่อไปนี้

1.ความทั่วไป

มาตรา 6 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 4/1 คือ

“มาตรา 4/1 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแล

2. หลักเกณฑ์และกลไกในการออกใบสั่ง ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายจราจรทางบกให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และกลไกในการออกใบสั่ง กล่าวคือ มาตรา 10 ให้ยกเลิกความในมาตรา 140 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2557 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 140 เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานจราจรไม่ว่าพบด้วยตนเอง หรือโดยการใช้เครื่องอุปกรณ์หรือโดยวิธีการอื่นใดว่า ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ที่เป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนและมีโทษปรับ เจ้าพนักงานจราจรจะว่ากล่าวตักเตือนหรือออกใบสั่งให้ผู้นั้นชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้

ในกรณีเจ้าพนักงานจราจรที่ออกใบสั่งไม่พบตามผู้ขับขี่ ให้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่สามารถเห็นได้ง่าย หากไม่สามารถติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ส่งใบสั่งพร้อมด้วยพยานหลักฐานโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของรถหรือผู้ครอบครอง

รถ เพื่อให้ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบสั่งนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง แต่ไม่อาจทราบตัวผู้ขับขี่ด้วยโดยอนุโลม

เกณฑ์การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบและแบบของใบสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด”

นอกจากนี้ มาตรา 140/1 เมื่อได้ปฏิบัติตามมาตรา 140 แล้ว ให้สันนิษฐานว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุในใบสั่ง มาตรา 140/2 หากเจ้าพนักงานจราจรเห็นว่าผู้ขับขี่อยู่ในสภาพที่หากให้ขับรถต่อไปอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึดใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ดังกล่าว หรือบันทึกการยึดใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบการจราจรเป็นการชั่วคราวเพื่อมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ มาตรา 140/3 ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรพบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการได้รับใบอนุญาตขับขี่ ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือบันทึกการยึดใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ขับขี่ผู้นั้น

มาตรา 12 ให้ยกเลิกความในมาตรา 141 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2559 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 141 เมื่อผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งตามมาตรา 140 แล้ว ให้ชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่ง ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ชำระค่าปรับโดยการส่งขนาดัติหรือส่งตัวแลกเปลี่ยนของธนาคารโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนส่งให้แก่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พร้อมด้วยสำเนาใบสั่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง หรือโดยวิธีการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต หรือวิธีการอื่น โดยผ่านธนาคารหรือหน่วยบริการ รับชำระเงิน ตามจำนวนที่ระบุไว้ในใบสั่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

(2) ชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจ โดยชำระตามจำนวนที่กำหนดไว้ในใบสั่งหรือตามจำนวนที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบ และในกรณีนี้ ให้พนักงานสอบสวนทุกห้องที่มีเขตอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ทั่วราชอาณาจักร

เมื่อผู้ได้รับใบสั่งได้ชำระค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน”

3. การบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับขี่ มาตรา 13 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 142/1 มาตรา 142/2 มาตรา 142/3 มาตรา 142/4 มาตรา 142/5 มาตรา 142/6 มาตรา 142/7 และมาตรา 142/8 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

“มาตรา 142/1 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมความประพฤติของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ให้เกิดความปลอดภัยในการจราจร ในกรณีที่ผู้ขับขี่ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดให้มีระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่

ระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การกำหนดคะแนน การตัดคะแนน และการคืนคะแนน โดยวิธีดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและอธิบดีกรมการขนส่งทางบกร่วมกันกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ในการกำหนดคะแนนความประพฤติในการขับรถให้คำนึงถึงประเภทของใบอนุญาตขับขี่ และเหตุแห่งการกระทำความผิดด้วย

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใดถูกตัด

คะแนนความประพฤติในการขับรถจนหมดคะแนนตามที่กำหนดไว้ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในแต่ละท้องที่สั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้นั้นคราวละเก้าสิบวัน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด”

นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับคะแนนความประพฤติ ดังนี้

มาตรา 142/3 ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ซึ่งถูกตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถหรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามมาตรา 142/1 วรรคสาม อาจเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการขับรถและวินัยจราจรตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดได้

ให้กรมการขนส่งทางบกจัดการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการขับรถและวินัยจราจร ตามหลักสูตรที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและอธิบดีกรมการขนส่งทางบกร่วมกันกำหนด

การจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการขับรถและวินัยจราจรตามวรรคสอง กรมการขนส่งทางบกอาจมอบหมายให้โรงเรียนสอนขับรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรองดำเนินการก็ได้

ในการอบรมตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เข้ารับการอบรม เสียค่าใช้จ่ายตามที่อธิบดีกรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

มาตรา 142/4 ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ซึ่งผ่านการอบรมตามมาตรา 142/3 มีสิทธิได้รับคืนคะแนนความประพฤติในการขับรถที่ถูกตัดไปอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยื่นคำขอต่อหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศกำหนดตามมาตรา 142/1 วรรคสอง

มาตรา 142/5 ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง หากการกระทำความผิดดังกล่าวมีเหตุหรือก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะ หรือมีลักษณะเป็นภัยแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์หลบหนีเมื่อตนเองก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้นั้นได้ไม่เกินเก้าสิบวัน

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือ และให้แจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ทราบ พร้อมทั้งขอหาในการกระทำความผิด กำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ โดยแนบ

พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปด้วย ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศ กำหนดในราชกิจจานุเบกษา พร้อมทั้งบันทึก ข้อมูลตามระเบียบที่กำหนดไว้ในมาตรา 4/1.

4. มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแล และบังคับใช้

โดยมีการยกเลิกบทกำหนดโทษบางมาตรา และ บัญญัติใหม่ ดังนี้

4.1 มาตรา 150 (5) เพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 140/2 ในกรณีผู้ขับขี่ผู้นั้นอยู่ในสภาพที่หากข้อขับรถ ต่อไปอาจเป็นอันตราย หรือมาตรา 140/3 ผู้ขับขี่ที่ ชาติคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการได้รับใบ อนุญาต เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึดใบอนุญาต ขับขี่ หากขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินห้าร้อยบาท

4.2 เพิ่มมาตรา 31/1 ในมาตรา 152 คือ ผู้ขับขี่ ต้องมีใบอนุญาตขับขี่อยู่กับตัว และต้องแสดงต่อเจ้า พนักงานจราจร เมื่อขอตรวจ หากไม่ปฏิบัติตามต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

4.3 กรณีเป็นนิติบุคคลให้ผู้แทนนิติบุคคลมีหน้า ที่แจ้งว่าผู้ใดเป็นผู้ขับขี่ในขณะที่พบการกระทำความ ผิดตามที่ระบุไว้ในใบสั่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับใบสั่ง หากไม่แจ้งภายในกำหนดให้นิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษปรับในอัตราห้าเท่าของโทษปรับสูงสุด ที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

4.4 ให้ยกเลิกมาตรา 161 (เดิม) คือการยึดใบ อนุญาต การสั่งพักใบอนุญาต โดยให้ใช้มาตรการ ยึดใบอนุญาตหรือสั่งพักใบอนุญาตตามที่บัญญัติไว้ มาในกฎหมายใหม่นี้

4.5 มีลักษณะเป็นบทเฉพาะกาลในมาตรา 18, 19, 20, 21, 22 และ 23 เช่น บรรดาใบแทนใบ อนุญาตขับขี่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราช บัญญัตินี้และยังมีผลใช้บังคับให้ใช้ได้จนกว่าจะครบ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในใบแทนใบอนุญาตขับขี่ นั้น ดังนี้ เป็นต้น

ภาพรวมของกฎหมายจราจรใหม่

กฎหมายจราจรใหม่ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การ ออกใบสั่ง การบันทึกคะแนนความประพฤติในการ ขับขี่โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ซึ่งจะทำให้ กฎหมายจราจรมีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ในการบังคับใช้มากขึ้น

ประเด็นสำคัญ คือ เพิ่มประเภทใบอนุญาต ขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือสำเนา ภาพถ่ายใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งกรมการขนส่งทางบก จะได้กำหนดแบบในโอกาสต่อไป อนึ่ง การยึดใบ อนุญาตหรือสั่งพักใบอนุญาตยังคงกำหนดไว้เพื่อ ป้องปรามให้ขับขี่ด้วยความระมัดระวัง

อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้มีสถานะเป็น พระราชบัญญัติ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา และครบระยะเวลาที่กำหนดให้มีผลบังคับใช้แล้ว ทุกคนต้องรับรู้และปฏิบัติตามจะอ้างว่าไม่รู้ กฎหมายนี้ไม่ได้

ดังนั้น ควรศึกษารายละเอียดพระราชบัญญัติ จราจรทางบก พ.ศ.2562 เพิ่มเติมจากบทความนี้ ซึ่งเรียบเรียงไว้เฉพาะในประเด็นสำคัญเท่านั้น

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง